

नागपूर महानगर पालिकेच्या भांडेवाडी येथील घनकचरा व्यवस्थापनाकरीता सॅनिटरी लँडफिल साईट सर्व्हे क्रमांक १००९ (ख.१३४ पी), १०१० (ख.१३३ पी) व १०११ (ख.१३४ पी), नागपूर(शहर), जि.नागपूर च्या प्रस्तावित प्रकल्पाची दि. २२/०४/२०२६ रोजी घेण्यात आलेल्या पर्यावरण विषयक जाहीर लोकसुनावणीचे इतिवृत्त.

केंद्र शासनाच्या पर्यावरण, वने व हवामान बदल मंत्रालयाची अधिसूचना दि.१४.०९.२००६ व सुधारीत अधिसूचना दि. ०१.१२.२००९ अन्वये नागपूर महानगर पालिकेच्या भांडेवाडी येथील घनकचरा व्यवस्थापनाकरीता सॅनिटरी लँडफिल साईट सर्व्हे क्रमांक १००९ (ख.१३४ पी), १०१० (ख.१३३ पी) व १०११ (ख.१३४ पी), नागपूर(शहर), जि.नागपूर च्या प्रस्तावित प्रकल्पाची पर्यावरण विषयक जाहीर लोकसुनावणी दिनांक २२/०४/२०२६ रोजी सकाळी ११.३० वाजता बचत भवन, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर येथे श्री. अनुप खांडे, अतिरिक्त जिल्हादंडाधिकारी, नागपूर यांच्या अध्यक्षतेखाली घेण्यात आली. श्रीमती. हेमा देशपांडे, प्रादेशिक अधिकारी, नागपूर ह्या म.प्र.नि.मंडळाच्या प्रतिनिधी तथा लोक सुनावणी समितीच्या सदस्या म्हणून उपस्थित होत्या व श्रीमती. धनश्री पाटील, उप-प्रादेशिक अधिकारी, नागपूर-१ यांनी समन्वयक म्हणून काम केले व अध्यक्षांच्या संमतीने ११.३० वाजता पर्यावरण विषयक जाहीर लोकसुनावणीची कार्यवाही सुरू केली. पर्यावरण विषयक लोक सुनावणीच्या वेळी उपस्थित असलेल्या नागरीकांच्या नावांची यादी सोबत जोडली आहे (सहपत्र-१).

पार्श्वभूमी

नागपूर महानगर पालिकेच्या भांडेवाडी येथील घनकचरा व्यवस्थापनाकरीता सॅनिटरी लँडफिल साईट सर्व्हे क्रमांक १००९ (ख.१३४ पी), १०१० (ख.१३३ पी) व १०११ (ख.१३४ पी), नागपूर(शहर), जि.नागपूर च्या प्रस्तावित प्रकल्पाच्या पर्यावरण विषयक जाहीर लोकसुनावणीकरिता अर्ज म.प्र.नि.मंडळ, मुख्यालय, मुंबई येथे दि.०२/०१/२०२६ रोजी पत्राद्वारे सादर केलेला होता. त्या अनुषंगाने मंडळाच्या मुख्यालयाने पत्र क्र. MPCB/JD(WPC)/ENV-PH/B-२६०११३-FTS-०२११ दि. १३/०१/२०२६ अन्वये जनसुनावणीची प्रक्रिया सुरू करण्याबाबत निर्देश प्रदान केले होते (सहपत्र-२).

प्रयोजन व कार्यपद्धती

उप-प्रादेशिक अधिकारी, नागपूर-१ यांनी अध्यक्षांच्या परवानगीने लोकसुनावणी समितीचे सदस्य व उपस्थितांचे स्वागत करून लोकसुनावणीला सुरुवात केली व सर्वप्रथम जाहीर लोकसुनावणी घेण्याबाबतचा उद्देश व त्याची कार्यपद्धती समजावून सांगितली. त्यानुसार या ठिकाणी प्रकल्पाला परवानगी बाबतचा कोणताही निर्णय घेण्यात येणार नाही असे स्पष्ट केले. या जाहीर लोक सुनावणीमध्ये घेण्यात येणाऱ्या आक्षेपांची नोंद घेणे व शासनास पाठविणे एवढेच काम ही समिती करेल. त्यामुळे उपस्थित जनतेला या प्रकल्पाबाबत त्यांच्या सूचना, टिका, टिप्पणी, निवेदने व आक्षेप घ्यावयाचे असतील तर या ठिकाणी तोंडी अथवा लेखी मांडावयाचे आहेत त्याची नोंद घेतली जाईल व शासनास पाठविण्यात येईल असे सांगितले.

उप-प्रादेशिक अधिकारी, म.प्र.नि.मंडळ, नागपूर-१ यांनी भारत सरकारच्या पर्यावरण, वने व हवामान बदल मंत्रालयाची अधिसूचना क्र. SO 60 (E) dtd. 27th Jan. 1994 व सुधारणा दिनांक १४ सप्टेंबर, २००६ नुसार लोकसुनावणी घेण्याचे प्रयोजन विशद आहे असे नमुद केले. तसेच त्यामधील तरतुदीनुसार दिनांक १८/०३/२०२६ ला दैनिक हितवाद (इंग्रजी) व दैनिक लोकमत (मराठी) या दोन मोठ्या प्रमाणात वितरीत होत असलेल्या स्थानिक

वृत्तपत्रात या पर्यावरण विषयक लोकसुनावणीबद्दल जाहीर सूचना प्रसिध्द करण्यात आली आहे असे कळविले. वृत्तपत्रांत प्रसिध्द झालेल्या सुचनांच्या कात्रणाची प्रत सोबत जोडली आहे. (सहपत्र-३).

भारत सरकारच्या पर्यावरण, वने व हवामान बदल मंत्रालयाच्या अधिसूचने प्रमाणे पर्यावरण प्रभाव मुल्यांकन अहवाल तसेच प्रकल्पाची ठळक वैशिष्टे असलेल्या संक्षिप्त कार्यकारी सारांश (इंग्रजी व मराठी मध्ये) व इतर माहिती असलेले कागदपत्रे विविध सरकारी कार्यालयात तसेच ग्रामपंचायत कार्यालयात ३० दिवसापूर्वी नागरीकांच्या अवलोकनार्थ ठेवण्यात आलेले होते. जाहिर सूचना प्रसिध्द झाल्यापासून जाहिर सुनावणीच्या तारखेपूर्वी परिसरातील लोकांकडून लिखित स्वरूपात सूचना, टीका-टिप्पणी व आक्षेप मागविण्यात आलेले होते. जाहीर लोकसुनावणीच्या दिवसापर्यंत कोणतेही निवेदन म.प्र.नि.मंडळाकडे प्राप्त झालेले नाही. मंडळाचा दिनांक २१/०४/२०२६ रोजीच्या आदेशानुसार लोक सुनावणी समिती गठीत करण्यात आली. या आदेशाची प्रत सोबत जोडत आहे (सहपत्र-४).

उप-प्रादेशिक अधिकारी, म.प्र.नि.मंडळ, नागपूर-१ तथा समन्वयक यांनी प्रकल्प धारकाला प्रकल्पाबद्दल व पर्यावरणीय अहवालाबाबत विस्तृत सादरीकरण करण्यास सांगितले. तदनुसार, प्रकल्प धारकाच्या प्रतिनिधीने तपशिलवार मराठी भाषेत प्रस्तावित नागपूर महानगर पालिकेच्या भांडेवाडी येथील घनकचरा व्यवस्थापनाकरीता सॅनिटरी लॅण्डफिल साईट सर्व्हे क्रमांक १००९ (ख.१३४ पी), १०१० (ख.१३३ पी) व १०११ (ख.१३४ पी), नागपूर(शहर), जि.नागपूर च्या पर्यावरण विषयक बाबींबाबत प्रकल्प परिसर, प्रस्तावित प्रकल्पाचे लाभ, प्रस्तावित सुविधा, अग्निशामक सुविधा, वातावरणाची माहिती आणि अपेक्षित परिणामांची पडताळणी, जमिनीवरील घटक, वातावरण व हवामान, हवेतील घटक, परिसरातील हवेचा दर्जा, हवा प्रदूषणाचे स्रोत, जल घटक, सांडपाण्याची निर्मिती, जैविक घटक, स्थानिक मूलभूत सोयीसुविधांवर होणारा परिणाम, पर्यावरण व्यवस्थापन योजना, हवेतील उत्सर्जन, सांडपाणी व्यवस्थापन, काळजी व्यवस्थापन आणि परिक्षण या बाबींवर सादरीकरण केले.

सादरीकरणा नंतर उप-प्रादेशिक अधिकारी, म.प्र.नि.मंडळ, नागपूर-१ यांनी उपस्थितांना सदर प्रकल्पाबाबत काही प्रश्न, सूचना, टीका, टिप्पणी आक्षेप सुचवायचे असल्याचे त्यांनी आपले नांव व गावाचे नांव सांगून मुद्दे उपस्थित करावे, असे आवाहन केले.

जनसुनावणी दरम्यान चर्चेतील प्रश्न, टीका, टिप्पणी, आक्षेप, सुचना तसेच प्रकल्प धारकाने दिलेली उत्तरे/आश्वासने खालील प्रमाणे आहेत:

१) श्री. निलेश सातपुते, नागपूर.

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरून प्रकल्पधारक यांनी दिलेली उत्तरे/अभिप्राय
१	सॅनिटरी लॅण्डफिल प्रकल्प काय आहे व त्याचे फायदे काय.	घनकचरा व्यवस्थापन नियम, २०१६ अन्वये घनकचरा व्यवस्थापन करतांना निर्माण होणारे निष्क्रिय कचऱ्याचे सॅनिटरी लॅण्डफिल मध्ये विल्हेवाट लावणे अपेक्षित आहे. त्या अनुषंगाने सॅनिटरी लॅण्डफिल प्रकल्प कायदेशीर आवश्यक आहे. सदर प्रकल्पामुळे घनकचऱ्यातील निष्क्रिय व पुर्नवापर न होणाऱ्या कचऱ्याचे शास्त्रोक्त पध्दतीने विल्हेवाट लावणे शक्य होईल, जेणेकरून दुर्गंधी, माशा व रोगांचा प्रसार कमी होईल.

२) श्रीमती. पूजा गाडे, नागपूर.

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरून प्रकल्पधारक यांनी दिलेली उत्तरे/अभिप्राय
१	लिचेट निर्मिती (Leachate Formation) करिता कोणत्या उपाययोजना केल्या आहेत.	लिचेट म्हणजे कचऱ्यातून निघालेले पाणी जे खाली साचते. सॅनिटरी लॅन्डफिल साईट मध्ये एचडीपी लाईनींग करण्यात येते व निर्माण होणारे लिचेट जमिनीत न झिरपता एचडीपी लाईनर वर साचते. सॅनिटरी लॅन्डफिल साईटच्या खालील बाजूला योग्य उतार देण्यात येतो जेणेकरून सर्व लिचेट एकाठिकाणी लिचेट कलेक्शन संप मध्ये जमा केले जाते. सदर लिचेटचे पम्प द्वारे लिचेट प्रक्रिया संयंत्रणेमध्ये प्रक्रिया करून पुर्न वापर करण्यात येईल.

३) श्री. राहुल यादव, नागपूर.

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरून प्रकल्पधारक यांनी दिलेली उत्तरे/अभिप्राय
१	सॅनिटरी लॅन्डफिल प्रकल्पामधून लिचेट निर्मितीची विल्हेवाट कशी करणार.	सॅनिटरी लॅन्डफिल साईट मध्ये एचडीपी लाईनींग करण्यात येते व निर्माण होणारे लिचेट जमिनीत न झिरपता एचडीपी लाईनर वर साचते. सॅनिटरी लॅन्डफिल साईटच्या खालील बाजूला योग्य उतार देण्यात येतो जेणेकरून सर्व लिचेट एकाठिकाणी लिचेट कलेक्शन संप मध्ये जमा केले जाते. सदर लिचेटचे पम्प द्वारे लिचेट प्रक्रिया संयंत्रणेमध्ये प्रक्रिया करून पुर्न वापर करण्यात येईल.

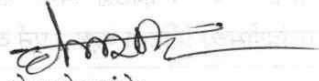
४) श्रीमती. शितल उधाडे, क्षेत्र अधिकारी, म.प्र.नि.मंडळ, नागपूर.

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरून प्रकल्पधारक यांनी दिलेली उत्तरे/अभिप्राय
१	सॅनिटरी लॅन्डफिल प्रकल्प हा नविन जागेवर होणार किंवा विद्यमान जागेवर उभारणार.	हा प्रकल्प नागपूर महानगर पालिकेच्या नविन जागेवर उभारण्यात येईल.

हेमा देशपांडे, सदस्या, पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणी समिती तथा प्रादेशिक अधिकारी, नागपूर, यांनी उपस्थितांना संबोधले की, प्रकल्प प्रवर्तकाने सादरीकरणाद्वारे सॅनिटरी लॅन्डफिल प्रकल्पाबाबतचे तांत्रिक बाबींचे विश्लेषण करणे अपेक्षित होते. तसेच सदर प्रकल्प घनकचरा व्यवस्थापनातील महत्वपूर्ण घटक असून नागपूर महानगर पालिकेने पर्यावरण संरक्षणासाठी आवश्यक मानून त्यासाठी तांत्रिक व प्रशासकीय कार्यवाही सुरू केलेली आहे. उपस्थितांनी मांडलेले मुद्दे व प्रकल्प प्रवर्तकांनी दिलेले उत्तर याचे एकत्रीकरण करून केंद्र शासनाच्या पर्यावरण, वने व हवामान बदल मंत्रालयाकडे पाठविण्यात येतील.

श्री. अनुप खांडे, अध्यक्ष, पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणी समिती तथा अतिरिक्त जिल्हादंडाधिकारी, नागपूर यांनी उपस्थितांनी मांडलेल्या मुद्द्यांची उजळणी केली. त्या अनुषंगाने जनसुनावणीच्या अध्यक्षानी स्पष्ट केले की, मराठी व इंग्रजी वृत्तपत्रामध्ये सुनावणीबाबत जाहिरात प्रसिध्द केलेली होती व ही जनसुनावणी पर्यावरण विषयक लोकांचे आक्षेप, मुद्दे जाणून घेण्यासाठी आयोजित केलेली आहे. तसेच जर कुणाच्या लेखी नोंदी असतील त्यांनी समितीकडे जमा करण्याबाबत सुचित केले. उपरोक्त नागरीकांनी उपस्थित केलेले मुद्दे तसेच प्रकल्प प्रवर्तकांनी दिलेली उत्तरे यांची नोंद घेवून शासनाकडे पाठविण्यात येईल.

मा.अध्यक्षानी पर्यावरण विषयक जाहिर लोकसुनावणी संपली असे जाहिर केले.

(हेमा देशपांडे)

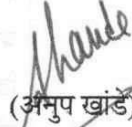

(धनश्री पाटील)

सदस्या, पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणी समिती
तथा

प्रादेशिक अधिकारी, म.प्र.नि. मंडळ, नागपूर

समन्वयक, पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणी समिती
तथा

उप प्रादेशिक अधिकारी, म.प्र.नि. मंडळ, नागपूर-१

(अनुप खांडे)

अध्यक्ष, पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणी समिती
तथा

अतिरिक्त जिल्हादंडाधिकारी, नागपूर